

Lasy Państwowe wspólnie z parkami narodowymi

22.5.2026 - | Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych

24 maja obchodzimy Europejski Dzień Parków Narodowych. To święto przypomina o znaczeniu najcenniejszych obszarów chronionej przyrody w Europie. W Polsce wiele parków narodowych powstało przy znaczącym udziale leśników i do dziś może liczyć na wsparcie Lasów Państwowych.

Europejski Dzień Parków Narodowych - historia święta

Europejski Dzień Parków Narodowych obchodzony jest 24 maja. Data upamiętnia utworzenie pierwszych parków narodowych w Europie – szwedzkich parków Sarek, Abisko i Stora Sjöfallet, powołanych 24 maja 1909 roku. Święto zostało ustanowione w 1999 roku przez Federację EUROPARC, aby promować ochronę przyrody oraz podkreślać rolę parków narodowych w zachowaniu europejskiego dziedzictwa naturalnego.

W Polsce funkcjonują dziś 23 parki narodowe. Choć znajdują się poza strukturą Lasów Państwowych, znaczna część ich obszarów to tereny leśne – często obejmujące najcenniejsze fragmenty dawnych puszc i ekosystemów o charakterze naturalnym.

Leśnicy od początku angażowali się w ochronę przyrody

Historia polskiej ochrony przyrody od początku silnie związana była z leśnikami. Już w XIX wieku administracja leśna obejmowała ochroną najcenniejsze fragmenty lasów, tworząc pierwsze rezerваты i ograniczając eksploatację szczególnie wartościowych obszarów.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości działania te nabrały nowego znaczenia. W środowisku leśników, przyrodników i naukowców dojrzewała idea tworzenia parków narodowych jako najwyższej formy ochrony przyrody.

Oś czasu ochrony przyrody i roli leśników w Polsce

- **1868 - ochrona tatrzańskich lasów i kozic.** Galicyjskie władze wprowadzają ochronę kozic i świstaków w Tatrach. W działania ochronne angażują się również zarządcy lasów i leśnicy.
- **Koniec XIX wieku - pierwsze rezerваты leśne.** Na terenach dzisiejszej Puszczy Białowieskiej oraz w Karpatach leśnicy zaczynają wyłączać najcenniejsze fragmenty lasów z użytkowania gospodarczego.
- **1921 - rezerwat w Puszczy Białowieskiej.** Powstaje leśny rezerwat ściśły, który stał się załącznikiem przyszłego Białowieskiego Parku Narodowego.
- **1932 - utworzenie Białowieskiego Parku Narodowego.** To jeden z najstarszych parków narodowych w Europie. Ogromną rolę odegrali tu leśnicy i przyrodnicy związani z Puszczą Białowieską.
- **Lata 50. i 60. - rozwój idei ochrony dużych kompleksów leśnych.** Leśnicy i naukowcy wspierają tworzenie kolejnych parków narodowych, m.in. Kampinoskiego Parku Narodowego.
- **1973 - powstanie Bieszczadzkiego Parku Narodowego.** Ochroną zostają objęte najcenniejsze fragmenty dawnych puszc karpackich, których zachowanie postulowali również

leśnicy pracujący w Bieszczadach.

Leśnicy związani z tworzeniem polskich parków narodowych

Jan Jerzy Karpiński i Białowiecki Park Narodowy

Jedną z najważniejszych postaci polskiej ochrony przyrody był Jan Jerzy Karpiński – leśnik, przyrodnik i wieloletni dyrektor Białowieckiego Parku Narodowego. Był zwolennikiem ścisłej ochrony najcenniejszych fragmentów Puszczy Białowieckiej oraz popularyzatorem wiedzy o jej unikatowym charakterze.

Duży udział w ochronie Puszczy mieli także leśnicy administracji Lasów Państwowych II Rzeczypospolitej, którzy wspierali tworzenie rezerwatu, a następnie parku narodowego.

Adam Loret - zwolennik ochrony przyrody

W rozwój idei ochrony przyrody zaangażowany był również Adam Loret – pierwszy dyrektor naczelny Lasów Państwowych. W okresie międzywojennym wspierał działania na rzecz ochrony najcenniejszych kompleksów leśnych i współpracę leśników z przyrodnikami.

Leśnicy i naukowcy związani z Kampinoskim Parkiem Narodowym

Tworzenie Kampinoskiego Parku Narodowego wspierali leśnicy oraz naukowcy związani z leśnictwem i ochroną przyrody. Szczególnie ważną rolę odegrał profesor Roman Kobendza – botanik i propagator ochrony Puszczy Kampinoskiej.

Leśnicy w ochronie Bieszczadów

Po II wojnie światowej leśnicy pracujący w Bieszczadach zwracali uwagę na wyjątkową wartość przyrodniczą dawnych puszczy karpackich. Ich działania i postulaty ochronne przyczyniły się do utworzenia Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

Wspólne projekty Lasów Państwowych i parków narodowych

Współpraca Lasów Państwowych i parków narodowych obejmuje również wspólne projekty przyrodnicze i edukacyjne, realizowane na terenach cennych przyrodniczo.

Jednym z nich jest projekt [„Nocne życie lasu”](#), którego celem jest ochrona dwóch rzadkich gatunków związanych z leśnymi ekosystemami – mopka zachodniego i włośchatki. Projekt zakłada działania monitoringowe, inwentaryzacyjne i ochronne prowadzone na obszarach Natura 2000, w parkach narodowych i rezerwach przyrody. W przedsięwzięcie zaangażowane są m.in. Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krakowie, nadleśnictwa Nowy Targ, Ujsoły i Złoty Potok, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego oraz Babiogórski Park Narodowy.

Kolejnym przykładem współpracy jest projekt [„Drapieżne pogranicze”](#), realizowany wspólnie przez Lasy Państwowe, instytucje naukowe oraz parki narodowe po stronie polskiej i słowackiej. Projekt dotyczy ochrony dużych drapieżników – wilka, rysia i niedźwiedzia – oraz działań edukacyjnych i monitoringowych na obszarach przygranicznych. W przedsięwzięciu uczestniczy 19 partnerów, w tym m.in. Babiogórski, Gorczański, Magurski, Pieniński i Tatrzański Park Narodowy, a także słowackie parki narodowe i Instytut Badawczy Leśnictwa.

Lasy Państwowe wspierają parki narodowe

Współpraca Lasów Państwowych i parków narodowych trwa. [Parki narodowe są wspierane finansowo ze środków funduszu leśnego](#), którym dysponują Lasy Państwowe.

Środki te przeznaczone są m.in. na ochronę przyrody, zabezpieczenia przeciwpożarowe, przebudowę drzewostanów, badania naukowe, edukację przyrodniczą oraz rozwój infrastruktury turystycznej.

Przykładem współpracy na rzecz ochrony przyrody jest również [przekazanie przez Lasy Państwowe prawa użytkowania zakupionego lasu Tatrzańskiemu Parkowi Narodowemu](#). Dzięki temu możliwe było objęcie ochroną cennych przyrodniczo terenów sąsiadujących z obszarem parku oraz zachowanie ich naturalnego charakteru.

Dzięki wsparciu funduszu leśnego oraz wspólnym projektom ochronnym realizowane są działania służące zachowaniu różnorodności biologicznej i ochronie najcenniejszych polskich ekosystemów leśnych.

Europejski Dzień Parków Narodowych to dobra okazja, by przypomnieć, że ochrona najcenniejszych obszarów przyrodniczych jest wspólną odpowiedzialnością wielu środowisk – także polskich leśników, którzy od dziesięcioleci uczestniczą w ochronie lasów o wyjątkowej wartości przyrodniczej.

<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/aktualnosci/lasy-panstwowe-wspolnie-z-parkami-narodowymi>